

Лукіна Л. Р. Ретро-детектив в сучасній українській літературі/ Л.Р. Лукіна// Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики» 25-26 травня 2018 р., м.Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. – С. 190–193.

Ключові слова: ретро-детектив, детективний жанр, ретро-роман, політичні переслідування, гостросюжетні історії.

«РЕТРО-ДЕТЕКТИВ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ»

Сучасна українська гостросюжетна література користується неабиякою популярністю серед читацького загалу, утім кількість жанрової прози, що виходить з-під пера, чи радше клавіатури, вітчизняних авторів зовсім незначна. Це викликає доволі відчутний дисонанс і створює певну прогалину в книжковому просторі. Хоча, впродовж останніх кількох років стрімких обертів та популярності набирає напрям ретро-детективної прози. Софія Філоненко зараховує ретро-романи радше до стилю детективних творів, аніж до окремого жанру. Спробуємо прослідкувати головні тенденції, які можна спостерігати в українських ретро-детективах.

У статті для літературно-мистецького журналу "Дніпро" Дмитро Безверхній вказує: "Нині в Україні детективний жанр розвивається не надто стрімкими темпами. Поява нових книг явище осібне й нечасте, а отже доволі помітне в літературному житті країни. Хоча розповісти тут таки є про що..." [1, с. 133], і як приклад наводить імена найпопулярніших письменників, котрі працюють, зокрема, й у ретро-детективному напрямку - Андрій Кокотюха, Ірен Роздобудько, Богдан Коломійчук. До цього переліку варто додати й самого автора згадуваної статті, а також Владислава Івченка, Олександра Гавроша та Лору Підгірну. Кожен із авторів спромігся витворити власного персонажа-слідчого, що займається розплутуванням хитромудрих злочинів та пошуком підступних злочинців. Варто детальніше зупинитися на аналізі цих літературних героїв, аби спробувати віднайти "ідеальний образ українського Шерлока Холмса".

Якщо Людовік XIV велично стверджував, що "Франція – це я!", то український письменник Андрій Кокотюха має цілком заслужене право говорити "Український детективний жанр – це я!". Ось уже впродовж двадцяти років автор впевнено тримає лідерство в цій літературній ніші, будучи найпрацьовитішим серед вітчизняних майстрів слова [1, с. 133]. У 2015 років світ побачила перша книга так званої львівської серії ретро-детективів, що складається із семи книжок про пригоди адвоката Климентія Кошового. Події детективів охоплюють часові рамки 1908-1918 років. У першій книзі, "Адвокат з Личаківської", автор описує втечу тридцятилітнього Кліма із рідного Києва до Австро-Угорської імперії, через політичні переслідування. Персонаж опиняється в цілком нових для себе умовах, у чужій країні з іншими правилами й законами. Його новим місцем життя стає Львів, де молодий правник намагається почати життя із самого початку, але все одразу ж іде шкереберть, адже Кошового майже одразу заарештовують, прямісінько біля тіла адвоката Євгена Сойки [5, с. 51]. Впродовж усіх семи книжок серії автор весь час випробовує свого персонажа, дозволяє йому закохуватися, переживати особисті драми, долучатися до визвольних змагань за українську державність, знаходити божевільних різників, викривати шпигунів та боротися проти системи, на власній шкурі пізнати важкості війни й боротьби за свої ідеали.

Письменник Богдан Коломійчук працює, поки що, виключно в сфері історичного та ретро-детективу. Створений ним персонаж – слідчий Адам Вістович, найближчим часом, із паперових сторінок книг перекочує й на телеекрани. І хоч деякі з творів Коломійчука можуть здатися нереалістичними, але вони скоріше нагадують спробу показати, що львівському сищику по зубам не тільки карні справи місцевого штибу, а й детективні поєдинки з найкращими шпигунами імперії (й не однієї) [8], підступними головорізами, котрі мають вкрай цікаві вподобання інтимного характеру, та навіть із вампірами й привидами, що заблукали в межичассі [7]. Особливої уваги заслуговують книги "Небо над Віднем", "В'язниця душ" та

"Візит доктора Фрейда" [6], де Адам Вістович демонструє усі свої вміння у ловлях злочинців.

Варто вказати, що Львів став найбільш детективним містом, адже саме там відбуваються події цілої добірки гостросюжетних ретро-історій.

Ірен Роздобудько, окрім проникливих, чуттєвих і надихаючих романів, уміло створює заплутані детективні сюжети, котрі неабияк інтригують і не відпускають до останньої сторінки. Її книги "Мерці" (інша назва "Пастка для Жар-птиці"), "Ескорт у смерть", "Останній діамант міледі" та "Подвійна гра в чотири руки" точно сподобається любителям хитромудрого читива [1, с. 134].

Ретро-детектив "Подвійна гра в чотири руки" дарує українським читачам іще одного жіночого персонажа. Муся Гурчик невгамовна генеральська дочка. Молода дівчина із завзятістю поринає в справу про викрадення креслень моделі військового корабля. Пошуки приводять Мусю на розкішний пароплав "Цариця Дніпра", де починають коїтися дивні речі... Події детективу розгортаються влітку 1911 року [9].

Загалом, українські автори намагаються не відставати від своїх зарубіжних колег та створювати якісні ретро-детективні історії, які допомагають читачам відпочити від буденності й тренувати уважність й прискіпливість до деталей, намагаючись віднайти ім'я справжнього злочинця.

Список використаних джерел:

1. Безверхній Дмитро Поезія сучасного життя, або Розповіді з мораллю // Дніпро. – 2016. – №9. С. 130-136.
2. Безверхній Дмитро Срібне люстерко, або Пані Ен ніколи не спізнюється на чаювання // Дніпро. – 2016. – №3. С. 18-56.
3. Івченко Владислав Найкращий сищик імперії на службі приватного капіталу. – К.: Темпора, 2013. – 728 с.
4. Івченко Владислав Стоп самодержавства, або 12 справ Івана Карповича Підпригори. – Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2011. – 352 с.

5. Кокотюха Андрій Адвокат з Личаківської. – Харків: Фоліо, 2015. – 283 с.
6. Коломійчук Богдан Візит доктора Фрейда. – Фоліо, 2016. – 187 с.
7. Коломійчук Богдан В'язниця душ. – Фоліо, 2015. – 220 с.
8. Коломійчук Богдан Небо над Віднем. – Фоліо, 2015. – 203 с.
9. Роздобудько Ірен Подвійна гра в чотири руки. – Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2014. – 224 с.